

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU [M. POIARES MADURO]
SECINĀJUMI,
sniegti 2009. gada 30. septembrī¹

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu pirmo reizi tiek uzdots jautājums par rīcības brīvības apjomu, kāds ir dalībvalstīm, nosakot, kas ir to pilsoņi. Vai tādēļ, ka Eiropas Savienības pilsonība, kas, protams, ir atkarīga no tā, ka [personai] ir kādas dalībvalsts pilsoņa statuss, ir ieviesta ar Līgumu, dalībvalstu kompetenci noteikt pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumus var joprojām īstenot, Kopienų tiesībām to nekādi neiespaidojot? Tāds būtībā ir strīdīgais jautājums, kas jāizskata šajā lietā. Tādējādi ir jāprecizē saikne starp tādiem jēdzieniem kā dalībvalsts pilsonība un Savienības pilsonība — jāuzsver, ka šis jautājums lielā mērā nosaka Eiropas Savienības būtību.

I — Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

2. Prasītājs pamata prāvā, J. Rotmans [J. Rottmann], ir dzimis 1956. gadā Grācā [Graz]

(Austrija) un, piedzimstot minētās valsts teritorijā, ieguva Austrijas pilsonību. Lidz ar Austrijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai, kas notika 1995. gada 1. janvārī, viņš kā Austrijas pilsonis kļuva arī par Savienības pilsoni.

3. Pēc tam, kad *Bundespolizeidirektion Graz* [Grācas Federālā policijas pārvalde] pret prasītāju bija sākusi izmeklēšanu sakarā ar aizdomām par smagu krāpšanu saistībā ar aroddarbību, viņu kā apsūdzēto 1995. gada jūlijā nopratināja *Landesgericht für Strafsachen in Graz* [Grācas Krimināllietu apgabaltiesā]. Pēc tam viņš izceļoja no Austrijas un iekārtojās uz dzīvi Minhenē (Vācija). 1997. gada februārī *Landesgericht für Strafsachen in Graz* izdeva valsts orderi viņa apcietināšanai.

4. 1998. gada februārī prasītājs pamata prāvā Minhenē iesniedza pieteikumu Vācijas pilsonības piešķiršanai naturalizācijas kārtībā.

¹ — Oriģinālvaloda — franču.

Pieteikuma veidlapā, kas viņam šajā nolūkā bija jāaizpilda, viņš noklusēja apstākli, ka Austrijā pret viņu tika veikta kriminālvaļšana. Ar 1999. gada 25. janvāri datētais naturalizācijas dokuments prasītājam tika izsniegts 1999. gada 5. februārī. Līdz ar Vācijas pilsonības saņemšanu J. Rotmans saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem par pilsonību² zaudēja Austrijas pilsonību.

5. 1999. gada augustā Austrijas iestādes informēja Minhenes pilsētu par to, ka Austrijā izdots orderis J. Rotmanai apcietināšanai un ka viņu kā apsūdzēto 1995. gada jūlijā jau noprotinājusi *Landesgericht für Strafsachen in Graz*. Ņemot vērā šo informāciju, atbildētāja pamata prāvā, *Freistaat Bayern* [Bavārijas brīvvalsts], ar 2000. gada 4. jūlija lēmumu ar atpakaļejošu spēku atņēma naturalizācijas kārtībā iegūto pilsonību tāpēc, ka prasītājs bija noklusējis, ka attiecībā uz viņu Austrijā tiek veikta tiesas izmeklēšana, un tādējādi Vācijas pilsonību bija ieguvis ar viltu. Pieņemot šo lēmumu par pilsonības atņemšanu, Vācijas iestādes pamatojās uz Bavārijas Federālās zemes Administratīvā procesa likuma (*BayVwVfG*) 48. panta 1. punktu, kurā noteikts, ka "nelikumīgs administratīvs akts, pat ja tas kļuvis nepārsūdzams, var tikt pilnībā vai daļēji atcelts attiecībā uz nākotni vai ar atpakaļejošu spēku".

2 — Atbilstoši Austrijas Federālā likuma par pilsonību (*Staatsbürgerschaftsgesetz, BGBl. 1985, 311. lpp.*) 27. panta 1. punktam "ikviens, kurš iegūst ārvalsts pilsonību pēc sava lūguma, sakarā ar viņa sniegtām ziņām vai ar viņa izteiktu piekrišanu, zaudē Austrijas pilsonību, ja vien viņam nav īpaši piešķirtas tiesības savu Austrijas pilsonību saglabāt".

6. Prasītājs cēla prasību par šī lēmuma atcelšanu, norādot, ka, viņam atņemot naturalizācijas kārtībā iegūto pilsonību, viņš pretrunā starptautiskajām publiskajām tiesībām kļuvis bezvalstnieks un ka bezvalstnieka statusa dēļ pretrunā Kopienas tiesībām tiktu zaudēta arī Savienības pilsonība. Kad viņa prasību noraidīja pirmajā instancē un apelācijas instancē, J. Rotmans iesniedza kasācijas sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā Administratīvajā tiesā].

7. Šauboties par apstrīdētā pilsonības atņemšanas lēmuma un apelācijas instances tiesas sprieduma saderību ar Kopienas tiesībām, tostarp EKL 17. panta 1. punktu, saistībā ar Vācijas pilsonības zaudēšanas rezultātā parasti notiekošo Eiropas pilsonības zaudēšanu un no tās izrietošo bezvalstniecību *Bundesverwaltungsgericht* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai ar Savienības tiesībām netiek pieļautas Savienības pilsonības (kā arī ar to saistīto tiesību un pamatbrīvību) zaudēšanas tiesiskās sekas, kas izriet no tā, ka naturalizācijas kārtībā ar viltu iegūta kādas Savienības dalībvalsts (Vācijas) pilsonība atbilstoši piemērojamajām (Vācijas) valsts tiesībām tiek likumīgi atņemta un tā rezultātā attiecīgā persona kļūst

bezvalstnieks tāpēc — kā tas ir prasītāja gadījumā —, ka tā neatgūst viņai sākotnēji bijušo pilsonību, ņemot vērā kādas citas dalībvalsts (Austrija) piemērojamās tiesību normas?

iebildums, ko izvirzījušas dažas dalībvalstis un Eiropas Kopienu Komisija, proti, ka, tā kā aplūkojamā ir tikai un vienīgi iekšzemes situācija, tā neietilpst Kopienu tiesību piemērošanas jomā un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tādēļ esot nepieņemams.

2) Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu atbilde ir apstiprinoša, vai dalībvalstij (Vācijai), kura Eiropas Savienības pilsoni ir naturalizējusi un tagad naturalizācijas kārtībā ar viltu iegūto pilsonību vēlas atņemt, jāatturas to darīt, ja vai ciktāl šis naturalizācijas atcelšanas sekas būtu Savienības pilsonības (kā arī ar to saistīto tiesību un pamatbrīvību) zaudēšana, vai arī agrākās pilsonības dalībvalstij (Austrijai) ir pienākums, lai ievērotu Kopienu tiesības, savas valsts tiesības interpretēt un piemērot vai pat pielāgot tā, lai šādas tiesiskās sekas novērstu?”

9. Eiropas Savienības pilsonības, pat ja tā ir “dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss”³, mērķis nav paplašināt Līguma materiālās piemērošanas jomu un attiecināt to uz iekšzemes situācijām, kurām nav nekādas saistības ar Kopienu tiesībām⁴. Tātad uz to šādās situācijās nevarētu atsaukties.

10. Tomēr būtu acīmredzami kļūdaini uzskatīt — kā, šķiet, izriet no dažu dalībvalstu apsvērumiem —, ka runa ir par tikai un vienīgi iekšzemes situāciju, jo strīda priekšmetu, proti, pilsonības zaudēšanu, regulējot tikai un vienīgi valsts tiesību akti. Pietiek atgādināt,

II — Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

8. Pirms mēģinu sniegt atbildi uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, ir jānoraida

3 — 2001. gada 20. septembra spriedums lietā C-184/99 *Grzelezyk* (*Recueil*, I-6193. lpp., 31. punkts), 2007. gada 11. septembra spriedums lietā C-76/05 *Schwarz* un *Gootjes-Schwarz* (Krājums, I-6849. lpp., 86. punkts).

4 — Skat. 1997. gada 5. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-64/96 un C-65/96 *Liecker* un *Jacquet* (*Recueil*, I-3171. lpp., 23. punkts), 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-148/02 *Garcia Avello* (*Recueil*, I-11613. lpp., 26. punkts), 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-403/03 *Schempp* (Krājums, I-6421. lpp., 20. punkts), 2006. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-192/05 *Tas-Hagen* un *Ūas* (Krājums, I-10451. lpp., 23. lpp.), 2008. gada 1. aprīļa spriedumu lietā C-212/06 *Gouvernement de la Communauté française* un *Gouvernement wallon* (Krājums, I-1683. lpp., 39. punkts) un 2008. gada 22. maija spriedumu lietā C-499/06 *Nerkowska* (Krājums, I-3993. lpp., 25. punkts).

ka ir nospriests: tādēļ vien, ka noteikumi, kas regulē personas vārdu, ietilpst dalībvalstu kompetencē, nevar būt, ka tie katrā ziņā neietilpst Kopienų tiesību piemērošanas jomā⁵. Protams, ja vien netiek paplašināta Līguma piemērošanas joma, valstu noteikumi, kas attiecas uz pilsonības iegūšanu un zaudēšanu, nevarētu ietilpst Kopienų tiesību piemērošanas jomā tikai tādēļ vien, ka to dēļ var iegūt vai zaudēt Savienības pilsonību. Tomēr, pat ja noteikta situācija skar jautājumu, kura regulēšana ietilpst dalībvalstu kompetencē, tā ietilpst Kopienų tiesību *ratione materiae* piemērošanas jomā, ja šādai situācijai ir kāds ārējs aspekts, tas ir, pārrobežu dimensija. Par tikai un vienīgi iekšzemes situāciju faktiski var uzskatīt tikai tādu situāciju, kuras visu apstākļu kopums ir saistīts tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju⁶.

nozīmētu ignorēt to, kā radusies J. Rotmana situācija. Tieši izmantojot pārvietošanās un uzturēšanās brīvību, kas saistīta ar Savienības pilsonību, kura viņam bija kā Austrijas pilsonim, J. Rotmans 1995. gadā devās uz Vāciju un tur iekārtojās uz dzīvi, lai varētu uzsākt naturalizācijas procedūru. Lai gan Vācijas pilsoņa statusa iegūšana un Austrijas pilsoņa statusa zaudēšana viņam notika saskaņā ar nosacījumiem, ko paredz valsts tiesību akti, tas tomēr notika pēc tam, kad tika izmantota pamatbrīvība⁷, ko viņam piešķir Kopienų tiesības. Taču saskaņā ar pastāvīgu judikatūru situācijas, kuras saistītas ar Līgumā garantēto pamatbrīvību izmantošanu, it īpaši tās, kas saistītas ar EKL 18. pantā paredzēto pārvietošanās un uzturēšanās brīvību dalībvalstu teritorijā, nevar uzskatīt par iekšzemes situācijām bez piesaistes Kopienų tiesībām⁸.

11. Šajā ziņā nav pamata apstrīdēt, ka pastāv ārējs aspekts, argumentējot, ka pēc Vācijas pilsonības saņemšanas prasītāja pamata prāvā tiesiskās attiecības ar Vācijas Federatīvo Republiku ir kļuvušas par šīs valsts pilsoņa tiesiskajām attiecībām un ka konkrēti naturalizācijas kārtībā iegūtās pilsonības atņemšana ir Vācijas administratīvais akts, kas attiecas uz Vācijā dzīvojošu Vācijas pilsoni. Tas

12. Tādējādi tika uzskatīts, ka Kopienų tiesību piemērošanas jomā ietilpst tāda Vācijā dzīvojoša nodokļu maksātāja situācija, kurš saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem nevarēja no saviem ar nodokļiem apliekamiem ienākumiem atskaitīt uzturēšanās izdevumus, kas tika maksāti viņa bijušajai dzīvesbiedrei Austrijā, lai gan viņam būtu bijušas tādas tiesības, ja viņa

5 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Garcia Avello*, 20.–29. punkts.

6 — Skat. 1997. gada 16. janvāra spriedumu lietā C-134/95 *USSL n° 47 di Biella* (*Recueil*, I-195. lpp., 23. punkts), 2001. gada 11. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-95/99 līdz C-98/99 un C-180/99 *Khalil* u.c. (*Recueil*, I-7413. lpp., 69. punkts) un 2008. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-127/08 *Metock* u.c. (Krājums, I-6241. lpp., 77. punkts).

7 — Kā to nepārprotami konstatējusi Tiesa (skat. 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-224/98 *D'Hoop, Recueil*, I-6191. lpp., 29. punkts).

8 — Skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Garcia Avello*, 24. punkts, un lietā *Schwarz* un *Gootjes-Schwarz*, 87. punkts; 2005. gada 15. marta spriedumu lietā C-209/03 *Bidar* (Krājums, I-2119. lpp., 33. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Schempp*, 17. un 18. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Nerkowska*, 26.–29. punkts.

joprojām dzīvotu Vācijā. Tā tika nospriests, lai arī pats nodokļu maksātājs nebija izmantojis pārvietošanās brīvības tiesības, argumentējot, ka tas, ka viņa bijusi dzīvesbiedre bija izmantojusi tiesības, kas tai bija saskaņā ar EKL 18. pantu, proti, brīvi pārvietoties un uzturēties citā dalībvalstī, bija ietekmējis viņas bijušā dzīvesbiedra iespēju no Vācijā ar nodokļiem apliekamiem ienākumiem atskaitīt uzturlīdzekļus, ko viņš viņai maksāja⁹. Tāpat par tikai un vienīgi iekšzemes situāciju netika uzskatīts Polijas iestāžu atteikums vienai no savām pilsonēm izmaksāt invaliditātes pensiju, kuru piešķir karā vai represijās cietušiem civiliedzīvotājiem, jo to pamato tas, ka viņa apmetusies uz dzīvi Vācijā, un tādēļ tas, ka viņa izmantojusi pārvietošanās tiesības, kas saistītas ar viņas Savienības pilsonību, bija ietekmējis viņas tiesības uz minētā pabalsta izmaksu¹⁰.

nosacījumus Vācijas pilsonības saņemšanai, kas paredz pastāvīgu regulāru uzturēšanos attiecīgās valsts teritorijā. Ar šādas saiknes pastāvēšanu pietiek, lai atzitu piesaisti Kopienų tiesībām. To pierāda tas, ka uzvārda maiņas atteikums tika saistīts ar Kopienų tiesībām, pat ja Beļģijas iestādes to izvirzīja attiecībā uz bērniem, kas dzimuši un vienmēr dzīvojuši Beļģijā un kuriem ir Beļģijas pilsonība, jo viņiem bija arī Spānijas pilsonība un viņus tādēļ varēja uzskatīt par dalībvalsts pilsoņiem, kas likumīgi dzīvo citas dalībvalsts teritorijā. Tomēr uzvārda maiņas atteikums nebija saistīts ar pārvietošanās brīvību, ko piešķir Savienības pilsonība, bet tika pamatots ar to, ka saskaņā ar Beļģijas tiesībām par bērnu uzvārdu tradicionāli tiek paturēts tikai tēva uzvārds¹¹.

13. Konkrētajā lietā saikne starp stridīgo naturalizācijas kārtībā piešķirtās pilsonības atņemšanu un vienu no Kopienų pamattiesībām patiešām nav tik tieša — atņemšana tiek pamatota nevis ar minētās brīvības izmantošanu, bet ar to, ka prasītājs pamata prāvā veicis tīšu krāpšanu. Tomēr tam, ka J. Rotmans kā Savienības pilsonis ir izmantojis savas tiesības pārvietoties un uzturēties citā dalībvalstī, ir bijušas noteiktas sekas attiecībā uz viņa civilstāvokļa izmaiņām — tieši tādēļ, ka viņš pārcēlās uz dzīvi Vācijā, viņš varēja izpildīt

III — Par pilsonības jautājumu valsts tiesisko regulējumu, “ievērojot Kopienų tiesības”

14. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā attiecas uz to, vai Kopienų tiesības ierobežo valsts pilnvaras regulēt pilsonības

⁹ — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Schempp*, 13.–25. lpp.

¹⁰ — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Nerkowska*, 20.–29. punkts.

¹¹ — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Garcia Avello*, 20.–39. punkts.

jautājumus, kad personai, kurai sākotnēji bijusi vienas dalībvalsts pilsonība un kura to zaudējusi, naturalizācijas kārtībā iegūstot citas dalībvalsts pilsonību, tā tiek atņemta, jo tikusi iegūta ar viltu, un minētā persona kļūst bezvalstnieks un zaudē Savienības pilsonību. Vai apstipriņošanas atbildes gadījumā par tādu juridisku seku kā bezvalstniecība iestāšanās novēršanu atbilstoši Kopienų tiesībām ir jārūpējas sākotnējās pilsonības valsts vai atņemtās pilsonības valsts tiesību sistēmai?

15. Iesniedzējtiesas izvirzīto jautājumu pamatā ir turpinājumā izklāstītie apsvērumi. Savienības pilsonībai ir atvasināts un papildinošs raksturs attiecībā pret dalībvalsts pilsonību, kā izriet no EKL 17. panta 1. punkta, kurā teikts “ikviena persona, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina, nevis aizstāj valsts pilsonību”¹². Tātad nav autonoma veida, kādā var iegūt un zaudēt Savienības pilsonību. Savienības pilsonības iegūšana un zaudēšana ir atkarīga no kādas dalībvalsts pilsonības iegūšanas un zaudēšanas — Savienības pilsonības priekšnosacījums ir kādas dalībvalsts pilsonība.

12 — EKL 17. panta otro teikumu pievienoja ar Amsterdamas līgumu.

16. Šādu saikni starp abiem statusiem (valsts pilsonība un Savienības pilsonība) izskaidro pati Savienības pilsonības būtība un nozīme. Valstspiederība kopā ar pilsonību parasti ir tikušas saprastas kā tiesisks un politisks stāvoklis, kas noteiktas valsts pilsoņiem ir savas politiskās kopienas iekšienē, taču Eiropas pilsonība nozīmē tiesisku un politisku statusu, kas kādas valsts pilsoņiem atzīts papildus viņu valstiskajai politiskajai kopienai. Savienības pilsonības atvasinātais raksturs attiecībā pret dalībvalsts pilsonību izriet no tā, ka pirmā no minētajām tiek izprasta kā “starpvalstu pilsonība”¹³, kas kādas dalībvalsts pilsoņiem piešķir tiesības pārējās dalībvalstīs, it īpaši pārvietošanās un uzturēšanās tiesības un tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi¹⁴, kā arī attiecībā pret pašu Savienību. Tādēļ loģiski jāsecina, ka tieši valsts pilsonība padara individu gan par attiecīgās valsts pilsoni, gan vienlaikus arī par Eiropas Savienības pilsoni. Tā dalībvalstu pilsoņiem piešķir pilsonību, kas ir papildus valsts pilsonībai.

17. Šajā kontekstā tiek uzskatīts, ka valsts pilsonības — un tātad arī Savienības pilsonības —

13 — Šajā ziņā skat. analīzi, ko sniedz Schönberger, C., “European Citizenship as Federal Citizenship. Some Citizenship Lessons of Comparative Federalism”, *REDP*, 19. sējums, Nr. 1, 2007, 61. lpp.; un tā paša autora *Unionsbürger: Europas föderales Bürgerrecht in vergleichender Sicht*, Tübingene, 2005.

14 — Šajā ziņā skat. pārskatu, ko sniedz Iliopoulou, A., *Libre circulation et non-discrimination, éléments du statut de citoyen de l'Union européenne*, red. Bruylant, 2008.

iegūšanas un zaudēšanas nosacījumu noteikšana ietilpst dalībvalstu ekskluzīvā kompetencē. Ir zināms, ka pilsonību var definēt kā publisko tiesību juridisku saikni, kas individu vieno ar noteiktu valsti, — saikni, no kuras izriet, ka minētais indivīds top visu tiesību un pienākumu subjekts. Šis pilsonības attiecības raksturo tas, ka to pamatā ir īpaša solidaritātes saikne ar attiecīgo valsti un savstarpējas tiesības un pienākumi¹⁵. Ar pilsonības palīdzību valsts definē savu tautu. Tas, kas tiek panākts ar pilsonības attiecībām, ir valstiskas kopienas izveide, un tādēļ pats par sevi ir skaidrs, ka dalībvalsts var brīvi veidot tās aprises, nosakot personas, kuras tā uzskata par saviem pilsoņiem.

18. Tā tradicionāli nosaka starptautiskās tiesības. Pastāvīgā Starptautiskā Tiesa jau savulaik nosprieda, ka pilsonības jautājumi principā ietilpst valstīm rezervētajā jomā¹⁶. Starptautiskā Tiesa vēlāk apstiprināja, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām katras valsts pašas ziņā ir regulēt savas pilsonības

piešķiršanu un to piešķirt naturalizācijas kārtībā ar savām struktūrām un saskaņā ar saviem tiesību aktiem¹⁷. Visbeidzot, pavisam nesen Eiropas Konvencijas par pilsonību, ko 1997. gada 6. novembrī pieņēma Eiropas Padome un kas stājās spēkā 2000. gada 1. martā, 3. panta 1. punktā ir atkārtots, ka to, kas ir tās pilsoņi, nosaka katra valsts pati ar saviem tiesību aktiem.

19. Savienība nenovirzījās no starptautiskajās tiesībās pieņemtā risinājuma, kuru tā uzskata par "starptautisko paražu tiesību principu"¹⁸. To vēlējās dalībvalstis. Tas nepārprotami izriet no Deklarācijas Nr. 2 par dalībvalstu pilsonību, ko dalībvalstis pievienoja Līguma par Eiropas Savienību Nobeiguma aktam¹⁹, turklāt nevar pamatoti iebilst, ka atšķirībā no protokoliem līgumiem pievienotajām deklarācijām nebūtu juridiskā spēka.

15 — Kā Tiesa pati norādījusi (skat. 1980. gada 17. decembra spriedumu lietā 149/79 Komisija/Belģija, *Recueil*, 3881. lpp., 10. punkts) un kā iepriekš norādījusi Starptautiskā Tiesa (skat. 1955. gada 6. aprīļa spriedumu lietā *Nottebohm* (otrā stadijā), *CJ, Recueil*, 4. lpp., 23. punkts: "pilsonība ir tiesiska saikne, kuras pamatā ir sociālas tuvības fakts, reāla pastāvēšanas, interešu un uzskatu solidaritāte, kas cieši saistīta ar savstarpējām tiesībām un pienākumiem").

16 — Skat. 1923. gada 7. februāra konsultatīvo atzinumu par pilsonības dekrētiem, kas pasludināti Tunisijā un Marokā, B sērija, Nr. 4 (1923), 24. punkts

17 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Nottebohm* (otrā stadijā), 20. un 23. punkts.

18 — Skat. 2001. gada 20. februāra spriedumu lietā C-192/00 *Kaur* (*Recueil*, I-1237. lpp., 20. punkts).

19 — Skat. tekstu (OV 1992, C 191, 98. lpp.): "Konference dara zināmu, ka visos gadījumos, kad Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā ir pieminēti dalībvalstu pilsoņi, jautājumu par to, vai kādai personai ir dalībvalsts pilsonība, izšķir, atsaucoties vienīgi uz attiecīgās dalībvalsts tiesībām. Dalībvalstis, iesniedzot deklarāciju prezidentvalstij, informācijas nolūka var darīt zināmu, kas ir uzskatāmi par to pilsoņiem Kopienas sakarā, un vajadzības gadījumā grozīt šādu deklarāciju."

Kopienų judikatūrā tām ir atzīta vismaz interpretatīva nozīme²⁰. Proti, pietiek atgādināt, ka tika nospriests, ka Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes vienpusēja deklarācija, ar kuru šī dalībvalsts precizēja, kuras personas uzskatāmas par tās pilsoņiem Kopienų tiesību izpratnē, ir jāņem vērā, lai interpretētu Līgumu un, precīzāk, lai noteiktu tā *ratione personae* piemērošanas jomu²¹. Līdzīga nozīme *a fortiori* ir piešķirama tādiem deklarācijai, ko pieņēmušas visas dalībvalstis, proti, Deklarācijai Nr. 2 par dalībvalstu pilsonību. Turklāt neviens primāro tiesību noteikums un neviens atvasinātais tiesību akts neregulē ne dalībvalstu pilsonības, ne Savienības pilsonības iegūšanas un zaudēšanas procedūru un nosacījumus. Visbeidzot, pastāvīgajā judikatūrā galu galā ir apstiprināts, ka Kopienų tiesību pašreizējā stāvoklī šis jautājums ir dalībvalstu kompetencē²². Tiesa no tā cita starpā secināja, ka Apvienotā Karaliste divās secīgās deklarācijās, kas pievienotas pielikumā Pievienošanās līgumam, varēja brīvi noteikt, kuras Apvienotās Karalistes pilsoņu kategorijas ir uzskatāmas par valsts pilsoņiem Kopienų tiesību izpratnē un saistībā ar to piemērošanu²³.

20. Tomēr tad, ja konkrēta situācija ietilpst Kopienų tiesību piemērošanas jomā, valstis vairs nevar pilnīgi brīvi īstenot tām saglabāto kompetenci. Tās ierobežo pienākums ievērot Kopienų tiesību normas. Šajā ziņā eksistē pastāvīga un labi zināma judikatūra. Piemēra pēc vien atgādināšu, ka ir ticis nospriests, ka jautājumi par tiešajiem nodokļiem²⁴, uzvārdu²⁵ un pensijām karā cietušajiem civiliedzīvotājiem²⁶, lai arī tie ietilpst valstu kompetencē, tomēr valstīm jāreglamentē, ievērojot Kopienų tiesības. Ir pilnīgi loģiski, ka nevar būt citāda risinājuma tam, kas attiecas uz pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumiem. Tiesai jau bija iespēja spriestumā lietā *Micheletti* u.c. precizēt, ka arī šajā jomā valsts kompetence "ir jāīsteno, ievērojot Kopienų tiesības"²⁷.

21. Tomēr Tiesa līdz šim vēl nav pietiekami precizējusi šīs atkāpes apjomu. Tiesa no tās

20 — Attiecībā uz deklarāciju juridisko spēku skat. manus secinājumus lietā, kurā pasludināts 2007. gada 18. decembra spriedums lietā C-64/05 P *Zviedrija/Komisija* (Krājums, I-11389. lpp., 34. punkts).

21 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kaur*, 24. punkts.

22 — Skat. 1992. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-369/90 *Micheletti* u.c. (*Recueil*, I-4239. lpp., 10. punkts), 1999. gada 11. novembra spriedumu lietā C-179/98 *Mesbah* (*Recueil*, I-7955. lpp., 29. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kaur*, 19. punkts.

23 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kaur*.

24 — Skat. 2005. gada 13. decembra spriedumu lietā C-446/03 *Marks & Spencer* (Krājums, I-10837. lpp., 29. punkts).

25 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Garcia Avello*, 25. punkts.

26 — Skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 21. un 22. punkts, un lietā *Nerkowska*, 23. punkts.

27 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Micheletti* u.c., 10. punkts. Apstiprinājumam skat. arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Mesbah*, 29. punkts, un lietā *Kaur*, 19. punkts.

vienkārši secināja principu, ka dalībvalsts nedrīkst ierobežot citas dalībvalsts pilsonības piešķiršanas sekas, izvirzot papildu nosacījumu šīs pilsonības atzīšanai saistībā ar kādas Līgumā paredzētas pamatbrīvības īstenošanu²⁸.

attiecīgā persona likumīgi ieguvusi kā pirmās dalībvalsts pilsonis?

22. Tomēr kā šis pienākums ievērot Kopienų tiesības būtu vērtējams attiecībā uz prasītāja pamata prāvā Eiropas pilsonības zaudēšanu, zinot, ka tā izriet no tā, ka tika atņemta viņa Vācijas naturalizācijas kārtībā iegūtā pilsonība, kas iegūta ar viltu, un no tā, ka nav iespējams atgūt Austrijas pilsonību, ko viņš bija likumīgi ieguvis piedzimstot? Citiem vārdiem sakot, kas no minētā pienākuma jāsecina attiecībā uz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurš attiecas tikai uz tās pašas dalībvalsts pilsonību, nevis uz kādas citas dalībvalsts pilsonību, it īpaši tad, ja šāda tiesiskā regulējuma piemērošana nozīmē, ka tiek zaudēts Savienības pilsoņa pamatstatuss, ko

23. Lai varētu sniegt atbildi, ir pienācīgi jāizprot saikne starp dalībvalsts pilsonību un Savienības pilsonību. Runa ir par diviem jēdzieniem, kas vienlaikus ir gan cieši saistīti, gan autonomi²⁹. Savienības pilsonības priekšnosacījums ir kādas dalībvalsts pilsonība, taču tā ir arī autonomas tiesisks un politisks jēdziens attiecībā pret pilsonības jēdzienu. Kādas dalībvalsts pilsonība ne vien ļauj izmantot tiesības, kas piešķirtas ar Kopienų tiesībām, bet tā arī mūs visus padara par Eiropas Savienības pilsoņiem. Eiropas pilsonība ir kaut kas vairāk nekā noteikts tiesību kopums, kuras kā tādas varētu tikt piešķirtas pat tiem, kuriem to nav. Tās priekšnosacījums ir, ka pastāv politiska saikne starp Eiropas pilsoņiem, pat ja nav runas par tādu saikni kā piederība noteiktai tautai. Tieši otrādi, šī politiskā saikne vieno Eiropas tautas. Tās pamatā ir šo tautu savstarpējā apņemšanās savas attiecīgās politiskās kopienas atvērt pārējiem Eiropas pilsoņiem un veidot jaunu pilsoniskās un politiskās

28 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Micheletti* u.c. Jātgādina, ka minētajā lietā Spānijas Karaliste liedza izmantot brīvību veikt uzņēmējdarbību kādam Itālijas pilsonim, kam vienlaikus bija arī Argentīnas pilsonība, jo saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem viņš tika uzskatīts par Argentīnas pilsoni, tas ir, tās valsts pilsoni, kurā bija viņa pastāvīgā dzīvesvieta. Skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Garcia Avello*, 28. punkts, un 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-200/02 *Zhu* un *Chen* (Krājums, I-9925. lpp., 39. punkts).

29 — Dzilāku analīzi par kopējo un atšķirīgo starp valsts pilsonību un Kopienų pilsonību skat. Closs, C., "Citizenship of the Union and Nationality of the Member States", *CMLRev*, 1995, 487. lpp.

solidaritātes formu Eiropas mērogā. Tai nav nepieciešama noteiktas tautas pastāvēšana, bet tā balstās uz to, ka pastāv Eiropas politiskā telpa, saistībā ar kuru rodas tiesības un pienākumi. Tā kā tā nenozīmē, ka pastāv Eiropas tauta, Eiropas pilsonība konceptuāli izriet no tās nošķiršanas no valsts pilsonības. Kā norādījis kāds autors, Eiropas pilsonības radikāli novatoriskā rakstura pamatā ir tas, ka "Savienība pieder to veidojošiem pilsoņiem, kam pēc definīcijas nav viena un tā pati pilsonība"³⁰. Tieši otrādi, padarot kādas dalībvalsts pilsonību par priekšnosacījumu tam, lai kļūtu par Eiropas pilsoni, dalībvalstis vēlējās norādīt, ka šī jaunā pilsonības forma nekādā veidā neliek apšaubīt mūsu primāro uzticību mūsu valstu politiskajām kopienām. Tādējādi šī saikne ar dažādo dalībvalstu pilsonību nozīmē, ka tiek atzīts tas, ka var pastāvēt (un ka tiešām pastāv) pilsonība, kuru nenosaka valstspiederība. Tas ir Savienības pilsonības brīnums: tā nostiprina saiknes, kas mūs saista ar mūsu valstīm (jo mēs esam Eiropas pilsoņi tieši tādēļ, ka mēs esam mūsu valstu pilsoņi), un vienlaikus mūs emancipē (jo tagad mēs esam pilsoņi arī ārpus mūsu valstīm). Eiropas pilsonības iegūšana notiek ar kādas dalībvalsts pilsonības, kuru regulē valsts tiesību akti, starpniecību, taču kā ikviena cita pilsonības forma tā kalpo par pamatu jaunai politiskai telpai, saistībā ar kuru rodas tiesības un pienākumi, kas noteikti Kopeņu tiesībās un nav atkarīgi no valsts. Savukārt tas padara par leģitīmu Kopeņu tiesību sistēmas autonomiju un autoritāti. Tādēļ, lai arī dalībvalsts pilsonība patiešām ir priekšnosacījums Savienības pilsonības iegūšanai, taisnība ir arī tas, ka dalībvalsts pilsonība nevar nepamatoti ierobežot ar Savienības pilsonību saistīto tiesību un pienākumu kopumu. Citiem vārdiem sakot, nav tā, ka valsts pilsonības (un tātad arī Savienības pilsonības) iegūšanu un zaudēšanu kā tādu regulētu Kopeņu tiesības, taču pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumiem

jābūt saderīgiem ar Kopeņu tiesību normām un tiem jāatbilst Eiropas pilsoņa tiesībām.

24. Tomēr no tā nebūtu pamatoti secināms, ka ir pilnīgi neiespējami atņemt pilsonību gadījumā, ja šāda atņemšana nozīmētu arī Savienības pilsonības zaudēšanu. Tas nozīmētu neatzīt dalībvalstu kompetenci regulēt savas valsts pilsonības nosacījumus, un pretrunā EKL 17. panta 1. punktam tādējādi tiktu skarta dalībvalstu autonomijas pati būtība. Proti, tiktu nonākts pie paradoksāla risinājuma, ka pakārtotais noteiktu primāro — Savienības pilsonības saglabāšanas dēļ varētu prasīt saglabāt dalībvalsts pilsonību.

30 — Weiler, J. *The Constitution of Europe*, Cambridge University Press, 1999, 344. lpp.

25. Šāds risinājums būtu pretrunā arī uzdevumam, kas Savienībai noteikts LES 6. panta

3. punktā, proti, respektēt savu dalībvalstu, kuru nacionālās kopienas sastāvs katrā ziņā ir būtisks aspekts, nacionālo identitāti.

arī ietekmē Savienības kompetenci noteikt savu pilsoņu tiesības un pienākumus.

26. Un otrādi, nevarētu pamatoti apgalvot, kā dara dažas dalībvalstis, ka Kopienų tiesību kontrole attiecas tikai uz to, kā tiek īstenotas tiesības, kas izriet no Savienības pilsonības, kura iegūta līdz ar kādas dalībvalsts pilsonību, nevis kādas dalībvalsts pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumiem kā tādiem. Tā kā kādas dalībvalsts pilsonība nosaka Savienības pilsonības iegūšanu un tāad arī to tiesību un brīvību izmantošanu, kuras ar to nepārprotami saistītas Līgumā, kā arī to sociālo pabalstu saņemšanu, uz kuriem tā ļauj pretendēt³¹, nevar noliegt noteiktu nozīmi pienākumam ievērot Kopienų tiesības, īstenojot dalībvalstu kompetenci pilsonības jomā. Tādēļ minētais pienākums nevar pavisam neierobežot valsts aktu, ar kuru tā atņem pilsonību, jo tas nozīmē Savienības pilsonības zaudēšanu, kā

27. Arī doktrīnā tiek pausts tāds pats viedoklis³². Judikatūras norādes tagad liek uzskatīt, ka pilsonība dalībvalstīm jāregulē, ievērojot Kopienų tiesības. Konkrēti saistībā ar Civildienesta nolikuma piemērošanu Tiesa atteicās ņemt vērā Itālijas pilsonību, ko naturalizācijas kārtībā bija ieguvusi kāda Beļģijas ierēdne, jo tā viņai bija uzspiesta, piemērojot Itālijas tiesību aktus un bez iespējas no tās atteikties, jo viņa bija noslēgusi laulību ar Itālijas pilsoni, — tādējādi pārkāpjot Kopienų principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret ierēdņiem vīriešiem un sievietēm³³.

28. Būtu kļūdaini arī uzskatīt, ka pilsonības noteikumu īpatnību dēļ pret valsts kompetences īstenošanu šajā jomā varētu izvirzīt tikai dažus Kopienų noteikumus, galvenokārt

31 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *D'Hoop*; 2004. gada 23. marta spriedumu lietā C-138/02 *Collins* (*Recueil*, I-2703. lpp.), 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-456/02 *Trojani* (Krājums, I-7573. lpp.), iepriekš minēto spriedumu lietā *Bidar* un 2008. gada 18. novembra spriedumu lietā C-158/07 *Förster* (Krājums, I-8507. lpp.).

32 — Šajā ziņā skat. it īpaši Hall, S., "Loss of Union Citizenship in Breach of fundamental Rights", *ELR*, 1996, 129. lpp.; Kotalakidis, N., *Von der nationalen Staatsangehörigkeit zur Unionsbürgerschaft: die Person und das Gemeinwesen*, Nomos Verlagsgesellschaft, Bādenbādene, 2000, 305.–316. punkts.

33 — Skat. 1975. gada 20. februāra spriedumu lietā 21/74 *Airola*/Komisija (*Recueil*, 221. lpp.).

tiesību vispārējos principus un pamattiesības. Teorētiski var atsaukties uz jebkuru Kopienu tiesību sistēmas normu, ja kādas dalībvalsts noteiktie pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumi ir tai pretrunā.

starptautiskās tiesības. Tomēr ir ļoti grūti konstatēt, kāda starptautisko tiesību norma būtu pārkāpta ar šajā lietā aplūkojamās naturalizācijas kārtībā iegūtās pilsonības atņemšanu. Protams, ja pieņemtu, ka abus šos tekstus, ja tos nebūtu ratificējušas visas Savienības dalībvalstis, varētu uzskatīt par starptautisko tiesību vispārējo normu izpausmi, tad jākonstatē, ka gan 1961. gada 30. augusta Konvencija par apatridisma samazināšanu, gan Eiropas Konvencija par pilsonību, ko 1997. gada 6. novembrī pieņēma Eiropas Padome, paredz principu, kas noteic, ka nedrīkst pieļaut bezvalstniecību. Tomēr tās izņēmuma kārtā atļauj valstīm atņemt indivīdiem pilsonību, pat ja pilsonības atņemšanas rezultātā tie kļūtu bezvalstnieki, ja šī pilsonība — kā pamata prāvā — iegūta krāpniecisku darbību vai nepatiesu ziņu rezultātā³⁶.

29. Proti, nav šaubu, ka dalībvalstīm ir jāievēro starptautiskās tiesības. Pienākums, kas valstīm jāievēro, pieņemot tiesību aktus pilsonības jomā, proti, ievērot starptautiskās tiesības, ir vispārēji pieņemts noteikums, kas kodificēts Hāgas 1930. gada 12. aprīļa Konvencijas par dažiem jautājumiem attiecībā uz pilsonības likumu kolizijām³⁴ 1. pantā. Vispārējo starptautisko tiesību normas un starptautiskās paražas ir normas, kuras jāievēro arī Eiropas Kopienai un kuras ir daļa no Kopienu tiesību sistēmas³⁵. Tas pats tāpat attiecas arī uz noteikumu, atbilstoši kuram valstīm, pieņemot tiesību aktus pilsonības jomā, jāievēro

30. Starp noteikumiem, kas var ierobežot dalībvalstu likumdošanas pilnvaras pilsonības jomā, ir arī Kopienu primāro tiesību normas un Kopienu tiesību vispārējie principi. Tā ir

34 — Šī noteikuma teksts ir šāds: "Katrai valstij pašai ar saviem tiesību aktiem jānosaka, kas ir tās pilsoņi. Šie tiesību akti jāatzīst pārējām valstīm, ja vien tie atbilst starptautiskajiem līgumiem, starptautiskajām paražām un pilsonības jomā vispārēji atzītajiem tiesību principiem" (skat. *Recueil des Traités de la Société des Nations* [Tautu Savienības Līgumu krājums], 179. sējums, 89. lpp.).

35 — Skat. it īpaši 1992. gada 24. novembra spriedumu lietā C-286/90 *Poulsen* un *Diva Navigation* (*Recueil*, I-6019. lpp., 9. un 10. punkts) un 1998. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-162/96 *Racke* (*Recueil*, I-3655. lpp., 45. un 46. punkts).

36 — Skat. attiecīgi Konvencijas par apatridisma samazināšanu 8. panta 2. punkta b) apakšpunktu un Eiropas Konvencijas par pilsonību 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

teikts doktrīnā³⁷, un arī Grieķijas Republika tā norādījusi savos apsvērumos attiecībā uz EKL 10. pantā noteikto Kopienas lojalitātes principu, kas varētu tikt pārkāpts gadījumā, ja kāda dalībvalsts, neapspriežoties ar Komisiju un saviem partneriem, veiktu masīvu un nepamatotu kādas trešās valsts pilsoņu naturalizāciju.

31. Attiecībā uz naturalizācijas kārtībā iegūtās pilsonības atņemšanu, kas tiek izskatīta šajā lietā, kāds pret to varētu iebilst, atsaucošies uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu, proti, ka jāaizsargā tiesiskā palāvība attiecībā uz Savienības pilsoņa statusa saglabāšanu. Tomēr nav skaidrs, kādā veidā šis noteikums būtu pārkāpts, jo attiecībā uz konkrēto personu, kas sniegusi nepatiesa ziņas vai ir atzīta par vainīgu krāpšanā un tādējādi nelikumīgi ieguvusi Vācijas pilsonību, nevar runāt par palāvību, kura būtu pelnījusi aizsardzību. Jo vairāk tādēļ, ka starptautiskās tiesības, kā jau iepriekš teikts, atļauj pilsonības zaudēšanu krāpšanas gadījumā un ka

37 — Skat. de Groot, G. R., "The relationship between nationality legislation of the Member States of the European Union and European citizenship" izdevumā La Torre, M. (red.) *European citizenship: an institutional challenge*, Kluwer Law International, 1998, 115. lpp., 123. punkts un 128.–135. punkts; Zimmermann, A., "Europäisches Gemeinschaftsrecht und Staatsangehörigkeitsrecht der Mitgliedstaaten unter besonderer Berücksichtigung der Probleme mehrfacher Staatsangehörigkeit", *EuR*, 1995, Nr. 1/2 54. lpp., 62. un 63. punkts.

Savienības pilsonība ir saistīta ar kādas dalībvalsts pilsonību.

32. Naturalizācijas kārtībā iegūtās pilsonības atņemšana varētu cita starpā neatbilst arī tiem Līguma noteikumiem, kuri attiecas uz Savienības pilsonību un ar to saistītajām tiesībām un brīvībām. Valsts tiesību normas pilsonības jomā nedrīkstētu nepamatoti ietekmēt to tiesību un brīvību izmantošanu, kuras veido Savienības pilsonības statusu. Šāds viedoklis ir atbalstīts arī doktrīnā³⁸. Arī pati judikatūra tagad jau ir vērsta šajā virzienā. It īpaši jāpiemin pamatojums risinājumam, kas spriedumā lietā *Micheletti* u.c. tika secināts no pienākuma ievērot Kopsienas tiesības: dalībvalstij noteiktais aizliegums saistībā ar kādas Līgumā paredzētas pamatbrīvības īstenošanu izvirzīt papildu nosacījumu tam, lai atzītu citas valsts piešķirtas pilsonības atzīšanu, tika pamatots ne vien ar rūpēm aizsargāt dalībvalsts kompetenci noteikt valsts pilsoņa statusu, bet arī ar rūpēm nepieļaut nekādas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz Kopsienas pamatbrīvību piemērošanas subjektu loku atkarībā no noteikumiem, ko tās pieņēmušas pilsonības jomā³⁹. Tādējādi nav šaubu, ka par Savienības pilsonim ar EKL 18. pantā piešķirto pārvietošanās un uzturēšanās tiesību pārkāpumu būtu uzskatāma tāda valsts tiesību norma, kas paredzētu pil-

38 — Skat. iepriekš minēto de Groot, G. R., 136.–146. punkts.

39 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Micheletti* u.c., 10.–12. punkts.

sonības zaudēšanu gadījumā, ja dzīvesvieta tiek pārcelta uz citu dalībvalsti⁴⁰.

33. Šajā lietā pilsonības atņemšana nav saistīta ar to tiesību un brīvību izmantošanu, kas izriet no Līguma, un Vācijas Federatīvās Republikas pieņemtais nosacījums, kura dēļ konkrētajā gadījumā tika zaudēta pilsonība, nav pretrunā nevienai citai Kopienų tiesību normai. Gluži pretēji, šķiet, ka tas, ka valsts atņem pilsonību, kas iegūta krāpšanas ceļā, atbilst leģitīmām interesēm, proti, nodrošināt savu pilsoņu lojalitāti. Izrādīt lojalitāti pret valsti, kuras pilsonis ir indivīds, ir viens no statusa, kas tam ir kā pilsonim, galvenajiem pienākumiem, un šis pienākums sākas no brīža, kad iegūta pilsonība. Taču indivīdu, kas pilsonības iegūšanas procesa laikā apzināti sniedz nepatiesas ziņas, nevar uzskatīt par lojālu pret izvēlēto valsti. Turklāt tieši šā iemesla dēļ starptautiskās tiesības šādā gadījumā neaizliedz pilsonības zaudēšanu, pat ja tās rezultātā iestājas bezvalstniecība.

34. Visbeidzot, attiecībā uz Austrijas pilsonības atgūšanu Kopienų tiesībās nav noteikts nekāds šāda veida pienākums, pat

ja neatgūšanas gadījumā prasītājs pamata lietā paliek bezvalstnieks un tādējādi — bez Savienības pilsonības. Izlemjot citādi, netiktu ņemts vērā, ka Austrijas pilsonības zaudēšana notikusi Savienības pilsoņa personīga lēmuma apzināti iegūt citu pilsonību⁴¹ rezultātā un Kopienų tiesībās tiek pieļauts Austrijas tiesiskais regulējums, kas noteic, ka Austrijas pilsonis zaudē savu pilsonību, kad viņš pēc sava lūguma iegūst kādas ārvalsts pilsonību⁴². Protams, varētu uzskatīt, ka tādēļ, ka Vācijas pilsonības atņemšanai ir atpakaļejošs spēks, J. Rotmanam Vācijas pilsonības nekad neesot bijis, un tādējādi notikums, kura dēļ tika zaudēta Austrijas pilsonība, nekad neesot noticis. Tādējādi viņam būtu tiesības uz Austrijas pilsonības automātisku atgūšanu. Taču par šīs argumentācijas izmantojamību spriest ir Austrijas tiesību aktu ziņā. To nevarētu uzspiest neviena Kopienų tiesību norma. Citādi būtu tikai tad, ja Austrijas tiesībās jau būtu paredzēts līdzīgs risinājums līdzīgos gadījumos — šādā gadījumā tas notiktu saskaņā ar Kopienų līdzvērtības principu.

41 — Lemt citādi nozīmētu arī zināmā mērā uzskatīt, ka sākotnējā pilsonības saikne līdz ar Vācijas pilsonības iegūšanu nav tikusi pilnībā izbeigta. Ja ne, tad būtu grūti saprast, kādēļ Austrijas Republika — it kā tādēļ, lai nepieļautu bezvalstnieka statusu un tai sekojošo Savienības pilsonības zaudēšanu, — būtu vienīgā dalībvalsts, kurai uzlikti pienākumi attiecībā uz to, ka prasītājam pamata prāvā jāatgūst dalībvalsts pilsonība.

42 — Varētu iedomāties, ka nākotnē dalībvalstis nolems, ka kādas dalībvalsts pilsonības iegūšana nekad nevar nozīmēt citas dalībvalsts pilsonības zaudēšanu. Tomēr, manuprāt, tas nav tāds pienākums, ko varētu secināt no pašreizējiem līgumiem (attiecībā uz iemesliem, kas pamatotu šādu dalībvalstu iniciatīvu, skat. Kochenov, D., *A Glance at State Nationality/EU Citizenship Interaction (Using the Requirement to Renounce Community Nationality upon Naturalising in the Member State of Residence as a Pretext)*, talk at the 11th bi-annual ELISA Conference, April 2009, Los Angeles CA [runa 11. divgadējā ELISA konferencē, 2009. gada aprīlis, Losandželosa, CA], vēl nav publicēta).

40 — Citus piemērus skat. iepriekš minētajā de Groot, G. R.

IV — Secinājumi

35. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz *Bundesverwaltungsgericht* uzdotajiem jautājumiem jāatbild šādi:

- “1) Kopienu tiesības neliedz Eiropas Savienības pilsonības (kā arī ar to saistīto tiesību un pamatbrīvību) zaudēšanu, kas izriet no apstākļa, ka, kādā dalībvalstī atņemot naturalizācijas kārtībā iegūto pilsonību, attiecīgā persona kļūst bezvalstnieks, jo otrā dalībvalstī piemērojamo tiesību aktu dēļ tā nevar atgūt pilsonību, kas tai bijusi sākotnēji, ja naturalizācijas kārtībā iegūtas pilsonības atņemšana nav veikta nedz no Līguma izrietošo tiesību un brīvību izmantošanas, nedz kāda cita Kopienu tiesībās aizliegta iemesla dēļ;

- 2) ”Kopienu tiesības neprasa sākotnējās pilsonības obligātu atgūšanu.